

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

ROČNÍK XV.

č.7 (172)

Pripravil: IVAN GAJDIČIAR

Prinášame záverečnú časť rozprávania o jednej z výrazných osobností kultúrno-spoločenského života v Turzovke na konci 19. a v prvej štvrtine 20. storočia, ktorou bol učiteľ a organista Alexander Pritz. V uplynulom roku sme si pripomenuli dve jeho výročia -165. výročie narodenia a 85. výročie jeho smrti.

Ludimagister seu cantor praececellens

ALEXANDER PRITZ (2) (1847 - 1927)

Alexander Pritz st. nebol len učiteľom a organistom. Na formovanie jeho osobnosti mali a iste na ňom zanechali výrazný vplyv rôzne osobnosti slovenského národného života, ktoré mal možnosť vo svojom živote stretnúť, nech už išlo o profesorský zbor v Znieve - Gabriel Zajmus, Martin Čulen, Matej Korauš, Samuel Zachej alebo osoby, ktoré pôsobili ako zakladatelia gymnázia, alebo boli v jeho patronáte František Sasinek, Ján Malý, Ján Gotčár, František Tagáni, Ján Palárik, František Ottinger a mnohí iní. Pritz sa angažoval aj vo verejnom živote, keď **pôsobil ako člen obecného zastupiteľstva**. Vo svojom prostredí, kde prežil takmer polstoročie svojho života, bol mimoriadnym zjavom. V oblasti chrámovej hudby sa mu podarilo to, čo po ňom už nikomu. V Turzovke pod jeho vedením fungoval **vychyrený mužský spevácky zbor**. Ten sa, okrem domácich slávností, zúčastňoval aj rôznych príležitostí mimo Turzovky,

ako to dokladá správa z roku 1914. 19. júna zomrel v Staškove farár Justín Fridrichovský a na jeho pohrebe „*dojímavé krásnym spevom prispel mužský zbor spevokolu Alexandra Pritza, organistu turzovského.*“

Alexander Pritz bol tiež akýmsi prototypom osvetového pracovníka medzi ľuďmi. Pripomína človeka „*jozefinského typu.*“ Okrem povinností učiteľa a organistu mal rád prácu vo vlastnej záhrade. Farár z Bytčice a redaktor hospodárskych novín Romuald Zajmus sa o nej v roku 1883 vyjadril nasledovne : „*záhradka p. A. P., organistu a učiteľa turzovského sa teší peknej úrode hrozna a ovocia z viniča a stromkov pred pár rokmi odo mňa zaopatrených. Turzovka leží dosť vysoko a predsa dochovalo sa sladké hrozno tamže, ovsém v zátiší a na výšni.*“ Aj to svedčí o tom, že Pritz nebol len vynikajúci hudobník, ale aj prikladný hospodár.

Za celoživotné zásluhy v oblasti vzdelávania mládeže mu bolo v roku

1923 udelené vyznamenanie **Pro Ecclesia et pontifice**.

Na Veľkú Noc 1927 staručký Alexander Pritz ochorel a presne v deň svojich osemdesiatin, 26. októbra 1927, zomrel v rodnej Novej Bani. Z Turzovčanov vraj na jeho pohreb neprišiel nikto. Ak v tom čase Turzovčania na túto jedinečnú osobnosť pozabudli, chceme to aj touto cestou napraviť a pripomíname si výborného pedagóga, skvelého hudobníka i nadseného osvetového pracovníka a podporovateľa slovenského národa Alexandra Pritza aspoň týmto skromným článkom. Azda bude v budúcnosti priestor aj na detailnejší plnohodnotný súhrn celého jeho plodného života. Možno by stálo za zamyslenie, či by niektorú z turzovských škôl (základnú alebo umeleckú) nebolo hodno po ňom pomenovať. Takúto poctu by si za svoju takmer 50-ročnú činnosť v prospech Turzovky nepochybne zaslúžil. **Mgr. DRAHOMÍR VELIČKA, PhD.**

DROBNÉ OZNAMY

- počet originálnych IP adries na našich stránkach už prekročil **27 000**. Pozreli si ich v 73 štátoch sveta
- na našej webstránke je uverejnený aj **programový plagát TURZOVSKÉHO LETA 2013**
- tradičná **súťaž družstiev vo varení guláša** sa uskutoční v sobotu 13. júla na ihrisku TJ
- **VIII. rezbársky plenér DREVENÉ TAJOMSTVÁ** bude v dňoch 16. - 20. júla 2013
- v júli vyjde v plnofarebnej úprave 28. číslo nášho **INFORMAČNÉHO BULLETINU**
- **odhalenie Pamätníka Tomáša Uhorčíka** bude v piatok 16.7. 2013 o 16.00 hod.
- **tradičný pochod UHORČÍKOVÝM CHODNÍKOM** bude v sobotu 17.7.2013 o 8.30 hod.
- **UHORČÍKOVE DUKÁTY PRE ŠTASTIE** si môžete ručne vyraziť v sobotu 17.7.2013
- **tohtoročná výročná členská schôdza Spolku** bude v sobotu 17.7.2013 o 16.00 hod.

FOTOGALÉRIA „TURZOVČANIA VO SVETE“

V minulom čísle sme informovali o tvorbe novej fotogalérie na našich webových stránkach, z ktorej bude na budúci rok, počas jubilejného 5. Svetového stretnutia Turzovčanov a ich potomkov vytvorená **výstava „SVET V TURZOVKE“**. Záujemcom pripomíname, že už sme uverejnili plagát 5. SST od akademického maliara Ondreja Zimku a podrobnosti, za ktorých je možné poslať vaše fotografie s týmto plagátom do vytvárania fotogalérie:

Plagát si z našej webstránky stiahnite a vytlačte do formátu A4. Odfotografujte sa s ním pred nejakým známym objektom v krajine, kde bývate, pracujete, alebo ste iba na dovolenke či na návšteve. Fotografiu pošlite mailom na adresu gajdicar@tmn.sk v termíne do 14. júla 2014 a my ju zaradíme do fotogalérie. Na vašu mailovú adresu v auguste 2014 pošleme **PAMÄTNÝ LIST** ako priamemu účastníkovi svetového stretnutia.

Ak sa v najbližších dňoch či týždňoch chystáte do sveta, majte na pamäti aj to, že môžete obohatiť našu fotogalériu a poslať dôkaz o tom, kde všade bol plagát prítomný. Do galérie môže prispieť ktokoľvek - nemusí to byť iba Turzovčania - a všetci budú rovnako odmenení pamätným listom, ak splnia základnú podmienku - **vyfotografujú sa s našim plagátom.**

PRIPOMÍNAME SI

Vo štvrtok 11. júla uplynie **120 rokov** od narodenia **lekára MUDr. Františka Ringa**. V Turzovke prežil viac ako poldruha dekady svojho plodného života a za ten čas neustále usilovne pracoval na poli zdravotnej starostlivosti a socialno - charitatívnej činnosti. Zomrel v roku 1970 v Schenectady v štáte New York v USA. O jeho živote a práci sme viackrát publikovali, naposledy v č. 6 (147) týchto Informácií v júni 2011 v článku Doktor Ludomil. (nájdete ho aj na našich webstránkach v sekcii **INFORMAČNÝ BULLETIN**)

V sobotu 13. júla uplynie **65 rokov** od času, čo v Springdale v USA zomrel turzovský rodák, krajský pracovník **Ján A. Kocúr**. V rokoch 1922 - 1942 bol tajomníkom Slovenskej ligy v Amerike. O jeho živote sa podrobnejšie dočítate v monografii „Turzovka 1598 - 1998“ na str. 448.

POĎAKOVANIE

Ďakujeme členovi Spolku, turzovskému rodákovi **Dpt. Štefanovi Sučíkovi z Popradu**, za cenný dar pre budúce Mestské múzeum. Daroval nám originál 1. čísla mesačníka **KYSUCA** z marca 1938. Bol to nepolitický, ľudový mesačník pre záujmy Kysúc, vyšiel v Turzovke, jeho majiteľom a vydavateľom bol **Kornel Škorik**, zodpovedným redaktorom **Jozef Sučík**.

Ďakujeme zároveň všetkým, ktorí nám venovali 2 % podiel nimi zaplatených daní za minulý rok.

V rámci prebiehajúcej zbierky prieběžne zhromažďujeme listinné dokumenty osobného a rodinného charakteru, fotografie a pohľadnice, knihy a literatúru, predmety z textilu a ostatné drobné predmety a pamiatky. Všetci, čo sa rozhodnú predmety obdobného charakteru darovať budúcom múzeu, môžu ich priniesť do Kancelárie SPT (Konzerváreň), **Klientskeho centra (Podateľňa MsÚ), MIC**, alebo **Mestskej knižnice (Dom kultúry RJ)**, kde spolu s nimi zanechajú kontaktné údaje a adresu.

BLAHOŽELÁME

V júli 2013 osláví okrúhle narodeniny člen Spolku

PETER MALICHER
Čadca

Želáme mu všetko najlepšie, najmä pevné zdravie a v ďalších rokoch života veľa šťastia, úspechov a rodinnej pohody.

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku

Nájdete na webových stránkach www.spolokpriatelovturzovky.sk